

ב"ל (חיפה) 09-08-22415 - דוד אשכנזי נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזרוי לעבודה בחיפה

ב"ל 09-08-22415

14 ינואר 2013

לפני השופט נוהאד חסן

曩יג ציבור (עובדים) מר: משה גרבLER

曩יג ציבור (מעבידים) מר: מאיר זמיר

התובע:
דוד אשכנזי
עו"ב"כ: עוזיונה סירוטה

הנתבע:
המוסד לביטוח לאומי
עו"י הלשכה המשפטית

החלטה

רקע כללי

1. לפנינו תביעה של מר אשכנזי דוד (להלן: "התובע") להכיר באותו שיר הלב שלקה בו ביום **30.4.08** כפגעה בעבודה, לאחר שהמוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתו להכיר באותו שעבר כ"תאונת עבודה" כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב התשנ"ה-1995, להלן: "החוק").

2. בתביעה שלפנינו ביקש התובע להכיר באותו שיר הלב בו לכה ביום **30.4.08** כ"תאונת עבודה", שلطענותוaira לו לאחר שהתרגז והתרgesch באופן בלתי רגיל יומיים קודם לכן ולאחר - ישיבה אשר נערכה בעבודה ביום **28.4.08**- אשר הייתה בעבורוairaChrug בעבודה. לטעת התובע הוא יצא מהפגישה שפוף, מתוח ובתחושת מועקה, ועם תחששות אלה התהלה יומיים עד שביום 30.4.08 פונה לבית חולמים לאחר התמוטטות, שם אובחן כמי שסובל מאירוע לבבי.

3. הנתבע דחה את התביעה בטענה שאין קשר סיבתי ביןaira העבודה ביום 28.4.08 לבין הופעת האותם אשר ארעה יומיים לאחר מכן ב- 30.4.08, כפי שננקה זאת פרקית התביעה בהחלטתה מיום 20.7.09 :

עמוד 1

"1. עפ"י המסמכים שבידינו והבירורים שנערכו לא הוכח קיום אי רוע חריג שאירוע תוך כדי ועקב העובדה ואשר הביא לאוטם שהתפתח בתאריך **30.4.08**.

2. מאמץ/מתח מתמשך המשטרע על פרק זמן ממושך אינו בבחינת אי רוע תאוני .

3. האוטם התפתח כתוצאה ממחלה טבעית בשל גורמי סיכון הטמוני בגין.

השפעת העובדה אפילו אם הייתה צו, פחותה בהרבה מהשפעת גורמים אחרים.

"...

להלן עיקר העובדות הכריכות לענייננו:

4. התובע יליד שנת 1953 . החל מ- 10/1984 עבד באוניברסיטת חיפה במחלקה תחזוקה בתפקיד מסגר בכיר וסגן מנהל העובדה. החל מיום 27/2/08 התובע משתמש - כעובד כללי- בספרייה האוניברסיטאית (ראה עמ' 1 משורה 1 ל/נ/1)

5. התובע סייר לחוקר מטעם הנתבע (ת/2) כי ביום 27.4.08 חזר מחופשת הפסק, במהלך בילה בחו"ק משפחתו והיה רגוע. לטענתו يوم 27.4.08 היה יום עובדה רגיל, וכי יום 28.4.08 יום עבודה בספרייה החל כרגיל, כאשר להקראת השעה 11.00 פנה ביוזמתו ללשכת סגן הנשיא למנהל , והركע לפניו עוד לפני חופשת הפסק, באה בעקבות מכתב תלונה שכותב לסגן הנשיא למנהל, בו התובע דיווח על מינהל לא תקין, הכספי שמו ופגיעה במעמדו ובשכרו ואיום בפיטורי, כאשר כל התהלהר החל מספר חדשים לפניו חודש 4/08 . לגרסתו, הוסבר לו "שלא ניתן לקבוע פגישה עם סגן הנשיא, לא כל עובד יכול להיכנס אליו", והוא צע לפנות לאגף משאבי אנוש. התובע פנה לבג' שרה צזנה מאגף משאבי אנוש, ולגרסת התובע במסגרת הפגישה ביןיהם התחנן בפניה ששם יטוהר והציג בפניה כי נעשה לו עול וכי שכרו ומעמדו נפגעו (עמ' 1 שורה 18 ל/ת/2), התובע תיאר את תוצאותיו במהלך הפגישה ולאחריה כך: "**בפגישה זו הייתה נרגש ונסער בצורה בלתי רגילה בגיל היחס שלה ובגלל היחס של לשכת סגן הנשיא. בפגישה עצמה ב 28.4.08 עם שרה צזנה תיארתי בפניה את כל העול שנעשה לי ההתייחסות שלה כלפי הייתה מנוכרת וקרה הבנתי שלא מלשכת סגן הנשיא ולא ממנה תבוא לי הישועה ובאותו הרגע התפרצתי בבכי והיא הביאה לי כס מים וטישו. בסופו של דבר יצאתי מהפגישה שפוף ומתווך בצורה בלתי רגילה הרגשתי חולשה זהה ליווה אותה באותו היום שחוורת לשובך לאחר הפגישה. היה לי קשה להתרכם בעובדה הייתה לי מועקה כבדה מאוד הייתה מתווך בצורה בלתי רגילה כי שרה נתנה לי להבין שאין מה לעשות ענייני. ההכששות והפגיעה בשכר הכל נשאר.**

בימים הבאים לאחר ה **28.4.08** עבדתי אבל התஹשות שצינתי קודם ליוו אותי גם ביוםיהם הבאים. כלומר הרגשתי באותו יום מועקה כבדה ובلتיה רגילה הייתה נרגש ומתח בצורה בלתי רגילה והרגשתי חלש מאד. ...

ב **30.4.08** עבדתי רגיל מבחינת שעות עבודה הגעתו לביתי ב **16.00** לערך הלכתי לנוח ולאחר מכון הלכתי לתפילה ערבית בבית הכנסת ובין תפילה מנוח הערבית בבית הכנסת הרגשתי כאבים חזקים בחזה וקושי לנשום ...

שאלת חוקר: לפי בדיקות שנערכו היו לך עם שרה מס' פגישות לפני ה **28.4.08**?
ת. נכון,

ש. אז מה היה המivoח בפגישה זו מבחינך?

ת. בפגישות שהיו לי איתה עם שרה ועם ראש אגף משאבי אנוש הובחר לי שהענין יטופל ונמצא בבדיקה. ובפגישה עם שרה ב **28.4.08** הבנתי שככל הבדיקה לא נעשתה ולא תעשה. וזה מה שגרם לי למשה להיכנס להתרגשות ולמתח בלתי רגיל. ..."

6. במסגרת עדותו חזר התובע על גרסתו, לפיה מספר חדשם התנהל דין ודברים בין לבעלי מחלוקת משאבי אנוש בנוגע לティוקונו בעבודה ולפגיעה בתנאי העסוקתו כתוצאה מעבר תפקידו, והתובע הסביר ביתר פירוט את תחשות הרדיפה כנגדו וכמה היה חשוב לו לטהר את שמו, היהות ולטענתו העלילו עליו שאינו מתפרקן כראוי. כאשר בקשתו להיפגש עם סגן הנשיא נדחתה, הוא חש שמתנעים ממנו, וזאת לאחר שהובטח לו בפגישות קודמות שענינו יבדק.

בפגישה שנערכה עם סגנית ראש אגף משאבי אנוש ב- **28.4.08** התברר לו לטענותו שלא נערכה שום בדיקה לתלונותיו כמובטח, וגם לא תיעשה בדיקה, ובאותו רגע חש לטענותו "מתח בלתי רגיל ושכל עולמי חריב עלי ואין לי ישועה מפני מקום באוניברסיטה והרגשתי מושפל מאד, בכיתתי באותו מעמד ואני זוכר שהיא לי כוס מים ויצאתி מהפגישה זו שפוף ונרגש בצורה בלתי רגילה, עם מתח בלתי רגיל ..." (עמ' 5 משורה 5 לפ').

התובע נשאל במסגרת חקירה נגדית, מי הבטיח לו לבדוק את טענותו לפני **28.4.08**?
התובע השיב: "**ראש אגף משאבי אנוש, הוא אמר את זה בכל הפגישות שהייתי אצלם,שמו תמייר נויימן**" (עמ' 5 שורה 17 לפ').

7. בתביעה שלפניו ביקש התובע להזכיר באוטם שריר הלב בו לכה לאחר שנודע לו במסגרת הפגישה שנערכה עם סגנית ראש אגף משאבי אנוש, כי טענותיו בעניין התלונות נגד תפקודו בעבודה וטיהור שמו, וכן ההרעה בתנאי עבודתו כתוצאה מעבר לפיקיד, לא נבדקו ולא יבדקו כפי שהובטח לו. לgressto, עוצמת ההתרזות בעבודה, בשל התלונות ממנו באותו היום, הייתה בגדר אירוע חריג בעבורו, המהווה "תאונת עבודה".

8. מנגד טוען הנتابע, כי התובע תיאר מסכת של בעיות ומתח בעבודה לארך זמן ממושך טרם האירוע הנטען וכך עולה מעדותו ומעדותה של הגב' שרה צזנה . לטענתו, הזמן הממושך שחלף מיום 28.4.08 בשעות הבוקר ועד לקרות האירוע הלבבי ב-30.4.08 בשעות אחת"צ המאוחרות, מנטק את הקשר הסיבתי.

עוד טוען הנتابע, כי לא נמצא כל רישום בתיקו הרפואי של התובע, כי התלונן על אירוע כלשהו בעבודה אשר גרם לו למתח וללחץ לא רגיל שהובילו לאוטם שריר הלב.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

9. א. המבחן הנוהג להיווטו של אוטם שריר הלב "תאונת עבודה" הינו מבחן "האירוע חריג" או "המאיץ המיחיד" (דב"ע מו-0 139-13 זנ יצחק - המוסד, פ"ד ע' יט 411; בג"ץ 1063/91 משה פפו - בית הדין הארץ לעבודה, פ"ד מה (4) 267; דב"ע שן-0/91 זהר פרץ - המוסד (לא פורסם); עתירה לבג"ץ נדחתה; דב"ע נב-0/248 המוסד - דליק ווליניץ (לא פורסם) עתירה לבג"ץ נדחתה; בג"ץ 4690/97 המוסד - בית הדין הארץ לעבודה ועובדיה, פ"ד נג(2) עבל 318/96 איין מיקלס - המוסד פ"ד ע' לד 385).

ב. לפי הפסיקה, תנאי הכרחי להכרה באירוע מוחי כ"תאונת" הוא שהتובע הביא "ראשית ראייה שאירוע אשר אירע בעבודה ניתן לראותו כקשר סיבתי לבוא eventdata המוחי, דהיינו אירוע חריג בהשוואה למאמץ רגיל בעבודתו של אותו אדם" (דב"ע נו-0-11 נורית חזאם - המוסד לביטוח לאומי,

פ"ד"ע ל' 75).

ג. קיומו או אי-קיומו של "airou charig" נקבע על פי התשתית העובדתית וקבעה משפטית לגבי משמעותן של העובדות המוכחות (עב"ל 214/98 גרגורי איבניצר - המוסד, לא פורסם). הקביעה מתי מדובר במאזץ או מתח שהנים יוצאי דופן נבחנת על פי כלל העובדות, על בסיס סובייקטיבי הנוגע למבוטח המסויים, ולפי משקלם של האירועים ביום בו אירע האירוע אל מול עובdotו השגרתית והרגילה של המבוטח. זאת, כקביעה עובדתית - משפטית, הנשענת על חומר הראות שבפני בית הדין (דב"ע נה/0-150 מיכאל שביט - המוסד לביטוח לאומי, פ"ד"ע כת 268).

ד. גם "דחק נפשי" בלתי רגיל עשוי להיחשב כ "airou charig". דחק נפשי בלתי רגיל יכול למצוא ביטוי "בתחשוה שלילית" דווקא של כאס, רוגز, או תרעומת, וכן "תחשוה חיובית": של שמחה למשל. שכן הדחק הנפשי נבחן ע"י שיא המתח הנפשי החיובי או השלילי שראוי להניח שבנסיבות המקירה האדם היה נתון בו . (עב"ל 70/97 עמוס פרויד - המוסד).

10. נקדים ונאמר שלאחר שקידת העדויות והראיות, שוכנענו כי התובע עמד בנטל, להוכיח airou charig בעובdotו מצדיק להעביר את עניינו למומחה רפואי לבחינת הקשר הסיבתי הרפואי. להלן הnimokim לכך;

11. מגרטתו של התובע אשר נתמכה גם בעדottaה של העדה מטעם הנטבע, הפגישה של התובע עם הגב' שרה צינה (סגנית ראש אגף משאבי אנוש) ביום 28.4.08 הייתה טעונה, ובשל הדברים שנאמרו לו, התרגז מאוד ונכנס לחץ ומתח נפשי וכפי שהעיד בפנינו "הרגשתי מתח נפשי בלתי רגיל ושכל עולמי חרב עלי ואין לי ישועה מכך באוניברסיטה והרגשתי מושפל מאוד...".

העדה שרה צינה סיפרה בעדottaה כי בפגישה עם התובע ב- 28.4.08, "... דבכנו בעיקר על תפקידו של התובע, הירידה בדרג גמוליו השכרים. הוא דבר על ההאשמות עם ראש האגף לשעבר ולא איתיו, ואת מה שדיבר איתיו העברתי ישירות לראש האגף תמייר, נכון שהיתה לתובע הרגשה קשה" (עמ' 7 שורה 17 לפ').

בהמשך עדottaה (שורה 29 לפ'),

"זו הייתה שיחה כאבת ולא פשוטה, כי התובע נפגע באופן אישי בגין ההורדה בשכר בפירוש"

לאחר מכן, בעמ' 9 שורה 27 לפרוטוקול,

"אבל הפגישה עם התובע הייתה לא פשוטה ומצאתי לנכון למסכם אותה להעביר את הסיכום לידיות הממונה עליו"

ענינו הרואות, שאף העדה מטעם הנتابע תיארה את השיחה עם התובע ב- 28.4.08 כשיחה לא רגילה, ولكن דאגה להעביר לממונה עליה את עיקרי הדברים שנאמרו בשיחה .

12. גם מסיכום השיחה שערכה העדה באותו היום 28.4.08, עולה, כי התרשמה שהתובע היה בתחושה קשה בעקבות הדברים שנאמרו לו בשיחת העבודה. להלן ציטוט מסיכום השיחה שרשמה העדה (ראה : נ/3) :

"**היום היה אצל דוד בפגישה ע"פ הפניות**

הסבירתי לדוד את דרך הפעולה שלנו

▪ שייר דרג לתפקיד, אי פגיעה בגורם שכר קיימים, אם כי העדר אפשרות להתקדם באותו דרג.

▪ בטל תוספת פט"ה וממן הסיבות לכך

אינו מוכן לקבל את ההסבר לגבי הדרג והבהיר כי יוצע עם עורך דין בנושא.

דוד מרגיש מאוד פגוע ונרדף. חש שהסיבה לשינוי איננה רק בריאותית

מעבר לכך, טוען שלא נעשה דבר עם הנושאים שהעלתה בפניו וambilקש לדעת מה קורא עם כר.

הבהירתי לדוד שעליו להשתחרר מתחום "הרדיפה" ולנסות לפתח דף חדש ולהוכיח עצמו מחדש.

קשה לדוד עם הטיעון זהה והוא מבקש בכ"ז להיפגש עם ברון.

...

13. כאמור, כפי שקבעת ההחלטה יש לבחון את מכלול העובדות על בסיס סובייקטיבי הנוגע למבוטח. התובע תיאר בפני חוקר הנتبע ולאחר מכך בתצהירו ועדותו כי כשהבין במהלך השיחה שראש אגף משאבי אנוש לא בדק ולא טיפול ולמעשה "לא עשה דבר בנושאים" שעלייהם התلونן בפנוי, הוא נכנס לסערה רגשות, וחש מושפל ולכן התרגם מאד . התובע יצא מהפגישה בתהוות מתח ולחץ לא רגיל וחש חולשה ומוועקה כבדה היהות והובהר לו בשיחה שאין מה לעשות בתלונותיו שענין, פגיעה בשמו, בתנאי עבודתו ובಚרו . ולמרות שתוצאות אלה ליוו אותו במשך ימים , הוא המשיך בעבודתו כרגיל.

14. אנו סבורים כי הפגישה שהתנהלה ביום 28.4.08 בין התובע לבין הגבר שרה צזנה , שהביאה את התובע לידי כאס רוגز, ומתח נפשי היו בבחינת "אירוע חריג" ביחס לתובע, כאשר בעבר יומיים הוא הוביל לבית החולים, שם נמצא כי הוא סובל ממוטם שריר הלב .

15. לא נעלמה מעינינו טענת הנتبע, כי התובע תיאר מסכת של בעיות ומתח בעובודה לאורך זמן ממושך טרם האירוע הנטען, והזמן הממושך שחלף מיום 28.4.08 בשעות הבוקר ועד לקרות האירוע הלבבי, מתתק את הקשר הסיבתי. אין בידנו לקבל טענה זו של הנتبע, היות והתובע יצא לחופשת הפסק ומספר שהוא רגוע וビルה בחיק משפחתו, לאחר שסביר שראש אגף משאבי אנוש בודק את טענותיו . פרק זמן זה מהוות נתק מהמתוך הנפשי הממושך עליו מצביו הנتبע. התובע חזר לעבודה רגילה ביום 27.4.08, וביום לאחר מכן ב-28.4.08 התקיימה הפגישה בה התובע חש שוב פגוע ונכנס למתח ולחץ נפשי .

"קשר סיבתי עם העבודה אינו נוצר ואני קיים אלא אם כן תחילתו- החolia הראשונה בשרשראת - בזמן העבודה, אם כתרומה לתחושת הסופית ואם במלוא גרים התוצאה. יש וה頓ציה באה לא דיחוי, כתגובה מיידית לגורם שבעבודה, ויש וה頓ציה נדחת מעבר למסגרת שעות העבודה ועל הרופא לקבוע אם הזמן שעבר אפשרות עדין מבחינות הסבירות , לקבוע את הקשר הסיבתי " (ראה: דב"ע לה/42-0 אריה דרוקר נ' המוסד לביטוח לאומי פד"י ז 241).

על השאלה, מהו אותו פרק זמן סביר מАЗ שפעלה הסיבה , ושאותה סיבה תהיה קשורה לעבודה, מוסמך לענות רק איש רפואי אשר יכול לדעת לamodel אותו (ראה: דב"ע לג/157-0 כרמלה רביע נ' המוסד לביטוח לאומי פד"ע ה 179). מכל מקום, בכל מקרה של ספק בדבר קיומו של קשר סיבתי בין האירוע לתוצאה, יפורש הספק לטבות המבוטח, מאחר ומדובר בביטוחון הסוציאלי (עב"ל 210/97 שלומית רז נ' המוסד לביטוח לאומי- לא פורסם)

16. זאת ועוד, עיון בחומר הרפואי שהוגש בתיק, עולה, כי בעת אשפוזו בבית החולים, לא סיפר התובע לרופאיו על האירועים והתרחשויות שקדמו ליום 30.4.08. אמנם, הכלל הוא שבית הדין מייחס משקל רב להتابטאותיו של התובע בסמוך לאחר האירוע הנטען, וכי בית הדין יעדיף בדרך כלל על פני ה التابטאות מאוחרות יותר של התובע בעת הגשת התביעה לבית הדין (עב"ל 248/98 מקרים פרש נ' המל"ל (לא פורסם)), אולם, בהתחשב במצבו הרפואי והנפשי של התובע ביום אשפוזו, לא נראה לנו סביר לתת לעובדה זו משקל עצמאי במיוחד לנוכח עדות הנאשם אשר אישרה את מהות ואופן ההתרחשויות הנטען ע"י התובע.

ידעו הוא, כי העדר התייחסות כאמור בתיק הרפואי, אין פירשו תמיד אי קיום אירוע תאוני. הדבר תלוי בנסיבות ובראיות האחירות המוגשות לבית הדין והתרשםתו של בית הדין מהן (דב"ע נד/0-37 ציון גירת נ' המוסד לביטוח לאומי (לא פורסם)).

17. סוף דבר - הננו קובעים כי יש בעבודות והשתלשלות העניינים כפי שהובאו לעיל, כדי להקים תשתיית ראייתית על בסיסה ימונה מומחה רפואי, וכן מקום, בנסיבות העניין, לדחות את התביעה בשלב זה, בטרם חיווה מומחה רפואי את דעתו בשאלת הקשר הסיבתי הרפואי בעניינו של התובע, והחלטה לעניין המנייני תינתן בנפרד.

18. עניינו של התובע יועבר למומחה רפואי מתחום הקרדיאולוגיה, על מנת שייתן חוות דעת רפואית בשאלת הקשר הסיבתי בעניינו של התובע.

19. החלטה על מינוי מומחה תינתן בנפרד ותשוגר לצדדים .

20. הנאשם רשאי לבקש רשות ערעור על ההחלטה זו מבית הדין הארץ לעובדה בירושלים, תוך 15 ימים מיום שההחלטה זו תומצא לו.

ניתנה היום, ג' שבט תשע"ג, (14 ינואר 2013), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

מאיר זמיר
נציג מעבידים

משה גרבLER
נציג עובדים

נווהד חסן,
שופט
אב"ד